

ABSTRAKT

Univerzita Karlova, Farmaceutická fakulta v Hradci Králové

Školiace pracovisko

Katedra farmaceutické chemie a farmaceutické analýzy

Doktorský študijný program

Farmaceutická chemie

Kandidát

PharmDr. Martin Juhás

Školiteľ

doc. PharmDr. Jan Zitko, Ph.D.

Konzultant

prof. PharmDr. Martin Doležal, Ph.D.

Názov dizertačnej práce

Príprava derivátov pyrazínamidu ako potenciálnych antiinfektív. (Štúdium vzťahov medzi chemickou štruktúrou a biologickou aktivitou)

Rezistencia na antimikrobiálne látky sa považuje za jednu z najväčších hrozieb 21. storočia. Do pandémie COVID-19 bola tuberkulóza (TB) najsmrteľnejším infekčným ochorením a každý rok bola zodpovedná za približne jeden a pol milióna úmrtí. Rezistencia je u TB veľmi častá. Táto práca sa preto zaoberá výskumom nových potenciálnych antimikrobiálnych látok so zvláštnym zameraním na aktivitu proti *Mycobacterium tuberculosis* (Mtb), hlavnému pôvodcovi TB.

Úvod práce stručne popisuje súčasný stav výskumu derivátov pyrazínamidu, ktorý slúžil ako predloková štruktúra pripravených látok a prináša základný prehľad o moderných počítačových metódach používaných v dizajne liečiv. Nasleduje komentár, ktorý prináša súhrn použitých chemických a biologických metód, a získaných vzťahov štruktúry a účinku v predkladaných prácach.

Všetky pripravené deriváty boli testované na štandardných mykobakteriálnych, ale aj bakteriálnych a fungálnych kmeňoch klinického významu zahrňujúcich niektoré rezistentné kmene. Najaktívnejšie zlúčeniny dosiahli MIC = 1,95–3.13 µg/ml (proti Mtb), čo pokladáme za vhodný štartovací bod pre ďalšie štruktúrne obmeny, niektoré zatiaľ nepublikované výsledky sú tiež súčasťou tohto komentára. Aktivita najatraktívnejších látok bola skúmaná aj na bakteriálnych a mykobakteriálnych klinických izolátoch či *in vivo* na myšom modeli TB. Z hľadiska toxicity sa jednalo o netoxické, či mierne toxické zlúčeniny s dobrou selektivitou. Pri riešení práce bola použitá široká paleta experimentálnych aj počítačových metód, ktoré pomohli pri štúdiu možného mechanizmu účinku. Výsledky popisované v komentovaných publikáciách tak prinášajú cenné poznatky o nových potenciálnych antimikrobiálnych liečivách.